

УДК 351/354(075 8)

М.Рудакевич

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

СУПЕРЕЧНОСТІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Демократична трансформація української держави потребує подолання стереотипів радянської владної системи, яка продовжує інерційне функціонування та функціонування на засадах демократичних цінностей публічного адміністрування, поєднуючи засади громадянського суспільства, основи правової, соціальної держави з механізмами ринкової економіки. 20-и річний досвід незалежної України засвідчив, що механічне перенесення чужорідного досвіду дало незначний позитивний ефект. Це обумовлено цілим рядом причин. По-перше, раціональній перебудові підлягає не лише організаційно-правова система української влади; значно складнішим є її впровадження та формування демократичної свідомості і поведінки управлінських кадрів, а також формування громадянського суспільства і вмінь функціонування в його умовах. По-друге, як форма народного врядування, демократія спирається на мінімум примусу і на максимум згоди. Без органічного поєднання цих цінностей розвиток соціального капіталу та довіри (основного продукту спільних соціальних цінностей), діяльність влади не може бути ефективною. І, головне - ряд проблем утвердження демократії породжені її природою, це - «вбудовані» в демократію (Л.Даймонд) суперечності, які ускладнюють адекватність процесів її розвитку та інституціоналізації. Осмислення цих суперечностей та формування досвіду життя і функціонування в умовах демократії дозволить свідомо вибудовувати обраний тип політичної системи. Розглянемо їх.

1). Суперечливість концепту демократії як «влади народу» (принаймні більшості громадян) обумовлена тим, що вона є системою інституціоналізованої боротьби за владу. Як і всяка боротьба, демократія передбачає конкуренцію і конфлікт; суспільство, яке обирає її, фактично санкціонує політичний конфлікт. Його інтенсивність загрожує громадянському миру і політичній стабільності в суспільстві. Тому, в умовах демократії повинна існувати політична боротьба, однак вона відбувається лише в чітко визначених законом межах, які визнаються всіма сторонами. Гострий конфлікт політичних сторін вирішується консенсусом, який забезпечує взаємні довіру.

2). Стабільність демократії забезпечує механізм народного представництва і підзвітність влади (внутрішня і громадянському суспільству), а також владне професійне керівництво суспільством. Уряд реагує на вимоги окремих соціальних груп (партій), виступає між ними посередником, чи протидіє їм. Таку поведінку забезпечує партійна система (з достатньою автономією партій), яка створює стабільний і згуртований уряд, який репрезентує всіх конкурентних сторін.

3) Суперечність між згодою та ефективністю. Заснування демократії і її підтримка означає, що народ її вважає легітимною і найкращою формою врядування для свого суспільства. Проте, легітимність влади вимагає моральності, відданості та емоційного зв'язку із Батьківщиною. Громадяни не цінуватимуть демократії, якщо в державі відсутній соціально-економічний прогрес, порядок і справедливість.